Hukuk Bölümü 2011/99 E. , 2011/170 K.

- 5179 SAYILI GIDALARIN ÜRETIMI, TÜKETIMI VE DENETLENMESINE DAIR KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMENIN DEĞIŞTIRILEREK KABULÜ HAKKINDA KANUN UYARINCA VERILEN IDARI PARA CEZASINA KARŞI AÇILAN DAVANIN, ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI GEREKTIĞI HK.

- KABAHATLER KANUNU (5326) Madde 16
- VETERİNER HİZMETLERİ, BİTKİ SAĞLIĞI, GIDA VE YEM KANUNU (5996) Madde 47
- UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 27
- KABAHATLER KANUNU (5326) Madde 27
- TEMEL CEZA KANUNLARINA UYUM AMACIYLA ÇEŞİTLİ KANUNLARDA VE DİĞER BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN (5728) Madde 543
- ÇEŞİTLİ KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN (5560) Madde 31
- KABAHATLER KANUNU (5326) Madde 3
- GIDALARIN ÜRETİMİ, TÜKETİMİ VE DENETLENMESİNE DAİR KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMENİN DEĞİŞTİRİLEREK KABULÜ HAKKINDA KANUN(MÜLGA) (5179) Madde 29

"İçtihat Metni"

Davacı : Pehlivanoğlu Marketçilik Gıda Paz. San. ve Tic. A.Ş.

Vekili : Av. Tomris Kadriye Şener

Davalı : İzmir Valiliği - İl Tarım Müdürlüğü

O L A Y : İzmir Valiliği Korkuteli İl Tarım Müdürlüğü'nün 19.08.2010 gün ve 1/636-1031 sayılı İdari Yaptırım Kararı ile, 5179 sayılı Gıdaların Üretimi Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'un 29. maddesinin (d) bendine göre idari para cezası verilmiştir.

Davacı vekili, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

İZMİR 4. SULH CEZA MAHKEMESİ: 04.11.2010 gün ve D.İş No: 2010/728 sayı ile, itiraz eden vekilince idarenin 19/08/2010 günlü idari yaptırım kararının usul ve yasaya uygun olmadığından bahisle itiraz edilerek idari para cezasının iptali istenilmiş ise de; 30/03/2005 günü yürürlüğe giren 5326 sayılı yasanın 3.md.'de değişiklik yapan ve 19/12/2006 gününde yürürlüğe giren 5560 sayılı yasanın 31/a maddesinde "idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri diğer kanunlarda aksine hüküm bulunması halinde sulh ceza mahkemelerinin görevli olduğunun" hüküm altına alındığı; bunun yanı sıra aynı yasanın 34/8 maddesinde ise" idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları ile bu işlemin iptali talebi ile birlikte idari yargı merciinde görülür" demek sureti ile idari yaptırım kararı ile birlikte para cezası öngörüldüğü takdirde anlaşmazlığın çözüm yerinin idari yargı mahkemeleri olacağının da hüküm altına alındığı, itiraz eden hakkında para cezası ile birlikte iş yerindeki gıda ve gıda ile temasta bulunan madde ve malzemelere el konularak yeddiemin tutanağı ile birlikte muhafaza işleminin yapıldığı, ardından da yediemine alınan yumurtaların imhasının gerçekleştirilmesine karar verildiği, bu nedenle itirazın çözüm yerinin idare mahkemesi olduğunun anlaşıldığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karara karşı Cumhuriyet Savcılığının yaptığı itiraz İzmir 7.Ağır Ceza Mahkemesinin 26.11.2010 gün ve Değ.İş.No:2010/1300 sayılı kararıyla reddedilmiş ve karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, söz konusu idari para cezasının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İZMİR 3. İDARE MAHKEMESİ: 02.12.2010 gün ve E:2010/2050, K: 2010/1631 sayı ile, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Yasa ile değişik 3. maddesinde, "Bu Kanunun; / a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,... uygulanır." kuralına yer verilmiş, aynı Yasanın yine 5560 sayılı Yasa ile değişik 27. maddesinin 1. fıkrasında, idari para cezalarına sulh ceza mahkemelerinde itiraz edilebileceği kurala bağlanmış; aynı maddenin 8. fıkrasında ise, "İdari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görülür." hükmüne yer verilmiş olduğu; öte yandan, 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun, "İdari Yaptırımlar ve Cezalar" başlıklı 29. maddesinin (1) fıkrasında; bu Kanunun 26 ncı maddesinde belirtilen sularla ilgili hükümlere aykırı hareket eden işyeri sahiplerine beşbin Türk Lirası idari para cezası verileceği belirtilmiş, aynı Yasanın 23/01/2008 tarih ve 5728 sayılı Yasanın 543.maddesi ile değişik 30. maddesinde ise; bu Kanunda yazılı olan idari yaptırımlara karar vermeye, mahalli mülki amirin yetkili olduğunun kurala bağlandığı; dava dosyasının incelenmesinden; İzmir İli, Bayraklı İlçesi, 1847/16 Sokak, No:8/A adresinde davacı Şirkete ait süpermarkette davalı idare elemanlarınca yapılan denetim neticesinde, satılan yumurtaların uygun koşullarda muhafaza edilmediğinden bahisle 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 18.maddesine muhalefet edildiği gerekçesiyle aynı Yasanın 29/d fıkrası uyarınca 19/08/2010 günlü işlem ile hakkında 5.273,00-TL idari para cezası verilmesine karar verildiği, bu işleme karşı 20/09/2010 tarihinde İzmir 4. Sulh Ceza Mahkemesine yapılan itirazın ise, anılan Mahkeme tarafından, "itiraz eden hakkında para cezası ile birlikte iş yerindeki gıda ve gıda ile temasta bulunan madde ve malzemelere el konularak yeddiemin tutanağı ile birlikte muhafaza işleminin yapıldığı, ardından da yeddiemine alınan yumurtaların imhasının gerçekleştirilmesine karar verildiği, bu nedenle itirazın çözüm yerinin idare mahkemesi olduğu"ndan bahisle başvurunun görev yönünden reddine karar verildiği, bu kararın davacıya tebliği üzerine bu defa Mahkemelerinde iptal davası açıldığının anlaşıldığı; bu durumda, bakılan davada, iptali istenilen işlemin para cezasına yönelik olduğu, bu işlem haricinde, görülmesi ve çözümlenmesi idari yargı yerlerinin görevine giren söz konusu yumurtaların muhafaza altına alınmasına yönelik bir işlemin de tesis edildiği, ancak bahse konu işlemin iptalinin istenilmemesi ve bu işleme karşı idari yargı yerinde açılmış bir davanın da bulunmaması karşısında, 5326 sayılı yasanın 3 ve 27/8 maddeleri uyarınca, para cezasına ilişkin açılan bu davanın görülmesi ve çözümlenmesi görevinin adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle; davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

İdare Mahkemesi, davacı vekilinin, olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemli dilekçesi üzerine dosyaları

Uyuşmazlık Mahkemesi'ne göndermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mahmut BİLGEN, Ramazan TUNÇ, Sıddık YILDIZ, Ayper GÖKTUNA, Muhittin KARATOPRAK ve Sedat ÇELENLİOĞLU'nun katılımlarıyla yapılan 04.07.2011 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…" açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Yasanın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece, adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, 5179 sayılı Kanun'un 29. maddesinin (d) bendi uyarınca verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'un 29. maddesinde, bu Kanuna uymayanlara uygulanacak cezai hükümler düzenlenmiş; 30. maddesinde, bu Kanunda yazılı olan idari para cezalarının, o yerin en büyük mülki amiri tarafından verileceği, verilen idari para cezalarına dair kararların ilgililere 11.2.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edileceği, bu cezalara karşı, yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği öngörülmüşken; bu madde, 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'un 543. maddesiyle, "Bu Kanunda yazılı olan idari yaptırımlara karar vermeye, mahallî mülki amir yetkilidir" şeklinde değiştirilmiştir. 5728 sayılı Kanun hükümleri 8.2.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'da yapılan değişiklikle idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

13/6/2010 gün ve 27610 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 47. maddesinde, "(1) 27/5/2004 tarihli ve 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmıştır" ve 49. maddesinde, "(1) Bu Kanunun;

a) 46 ncı maddesinin birinci fıkrası, 1/4/2010 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

b) 31 inci maddesinin birinci fıkrası, 33 üncü maddesi, 46 ncı maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları ile geçici 1 inci maddesinin dördüncü fıkrası yayımı tarihinde,

c) Diğer hükümleri yayımı tarihinden itibaren altı ay sonra,yürürlüğe girer" denilmiştir.

Olayda, para cezasının kaldırılması istemiyle dava açılmış olup, 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nda da idari para cezası verilecek hususlar düzenlenmiş; ancak, idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Öte yandan; 30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise, "İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5179 sayılı Kanun'u yürürlükten kaldıran 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İzmir 4. Sulh Ceza Mahkemesi'nce verilen 04.11.2010 gün ve D.İş No: 2010/728 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 04.07.2011 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.